

MILIVOJ SLAVIČEK VERSEI

AZ ÉLET HÁROM HARMINCKOR NÉGY HARMINCKOR

Mindennap három harminc négy harminc
én meg csak három helyen lehetek:
a szobácskában egy lakás mélyén ahol az emberek rádióznak csevegnek
[alsznak]

egy olvasóteremben melynek rendszeres látogatói holmi kis
egyetemisták és egy névtelen kopott ülepű könyvmoly
vagy egy mindörökre lecövekelt város utcáin
valahol délkeleten elég közel valamilyen saját tengerhez
Mindennap fél négykor fél ötkor
hallom hogy ugyanazok az emberek megkérdik hány óra
és én is kérdek egyet-mást de minden válasz kissé már meghalt bennem
és minden kérdés másutt ér más-más pontján belső körömnek
mégis kedves nekem egész pályája hosszán
ez maradt: kell hogy kedves legyen
ez voltaképpen mindenem ez a vigaszom
mindennap fél négykor fél ötkor
ha fúj a szél ha süt a nap
és a közelben egy kis vendéglőt rejt az erdő
és a közelben sehol egy barát
Mindennap fél négykor fél ötkor
mélyen elhallgat bennem valami árnyék valami festett parton
s ez akkor az ami elmúlt vagy ami lesz
valami nyugtalanító
És olykor elhatározom hogy tovább is mehetnék
ötszáz méternivel
a negyedik kis helyre aznap délután

(1957)

A FOLYÓ ÉS ÉN ELLENSÉGEK VAGYUNK

A folyó és én ellenségek vagyunk
Ő folyik ahogy folyik én meg nem akarok úgy folyni
Ez a lényeg. A leglényegesebb
Én ehetetlen vagyok. Nem vagyok hal
És a folyó szeretne (ha bírna) megfullasztani
ezért nem szeretem a folyót
habár látom valamennyi rejtett, erős értelmét
mi egészen halk igazi ellenségek vagyunk
mert ő folyik ahogy folyik
én meg nem akarok úgy folyni én csak azért élek
hogy ne folyjak úgy mint a folyó

(1957)

AZ EGYIK MEGHAL A MÁSIK GYÁSZOLJA

Az egyik meghal a másik gyászolja irodákban és kertekben
az egyik apró testi szerelmeit úzi
a másik meg apa vagy anya képében öltözteti a világ kisdedeit
és mindig van egyik és másik
felváltják egymást mint valami papírpénzt
a hús utcai trafikokban
véletlenül vagy futtában ráismer egyik a másikra
de csak mennek (halk sodrásuknak elkötelezve)
csak némelyik érzi meg a sors egy-egy apró és alattomos tévedését

(1956)

VALAMI A VILÁGBAN

Minden városban van valami amiről a város nem tud úgyszólván semmit
sem hogy honnan van sem hogy mi is az voltaképpen s hogy mit akar mit

De néhanapján beszélni kezd valamelyik téren ahol azonnal köréje [nem
[sereglenek

vagy beszélni kezd valahol magában
Különös, minden városban van valami ilyesmi
de sohasem tudni hogy ez szerencse-e vagy szerencsétlenség
legtöbbször csak homályosan és felszínesen sejtik hogy valami nincs rendjén
Minden városban van valami amit a legrégebb lakosok sem láttak
harminc vagy száz éve egyszerűen nem tudnak róla
Minden városban — kisvárosban is — van valami ilyesmi
de senki sem tudja hogy voltaképpen miről van szó
vagy hogy egyáltalán van-e szó valamiről
S ha végül is valaki feljegyzí mindezt
még mindig nem tudni semmit s a följegyzett adatot
hozzácsapják valamelyik létigazsághoz
S valaki talán meg is kérdi:
mi ez és mi a teendő vele
és ez-e a z vagy mi hát a világban

(1958)

VERS EGY DÍVÁNYHOZ

A tárgyak közül való
 és éppolyan halk mint mindegyikük
 de olykor egészen higgadtan tekintek rá
 s ő mégsem ért semmit
 még a nevem se tudja
 neki csak valami ember vagyok valami éjszakázás
 csak suttogás vagyok csak lázbeszéd
 csak valami érthetetlen álom
 neki csak valami párbeszéd vagyok valakivel valami álmatlanság
 ő egyáltalán semmit nem hall nem ért
 Olykor talán csak fáradt valami súlytól
 de semmit nem ért egyszerűen van
 olykor kicsit megreperálják
 Talán azt hiszi hogy maga van mikor velem van
 ha együtt vagyunk talán azt hiszi magunk vagyunk
 Nem, nem, ő nem ért semmit
 Ő csak egy a halk tárgyak közül

(1957)

ÁRNYÉK ÉS FAL

Az árnyék lekúszott a falon
 a kampóig ahol kabátom lóg sapkám sálam
 a kabátzsebben a noteszem a tárcában anyám fényképe
 holt apám fogoly képe és némi pénz
 az egyik zsebben a pipám
 s valami puhára gyúrt képeslap
 az árnyék lekúszott a kampóig
 tovább ne kússzon ezen a falon
 ne tovább

(1957)

A FIATALSÁG VÉGET ÉRT ÉS MINDEN
 HALKAN ÖSSZEOMLOTT

A fiatalság véget ért és minden halkan összeomlott
 A fák hallgatnak az utcák hallgatnak valahol valami hallgat
 S ugyanaz a tenger zúg tovább
 Előlről kell kezdeni mindent
 egy új mód lopakszik modorba valami kékség végleg elsüllyed bennünk
 Feltöltött földből nő a fák vagyunk
 Hívok valami hangokat hívnak valami hangok
 hívásokat adok le
 Elbírom-e most a magányt
 mint régen

(1958)

CSODABOGARAK JÖNNEK VALAHONNÉT ESŐBE HÓBA

Csodabogarak jönnek elő valahonnét az esőbe a hóba
egy este bármelyik este miközben mások kártyát csapkodnak
valami nyútt bárkára vagy egyhangú városi forgalomra néző szobáikban
csodabogarak, hadvezérek, szerelmesek és elkeseredettek

Az emberek ott élnek ahová pottyantak csak néha mozdulnak el erre vagy
[arra

És az eső mindenre ráhull csakhogy ők új meg új helyzeteket helyeznek alá
már amennyi változást át lehet menteni eseményről eseményre törekvésből
[törekvésbe

Költöznek valamilyen dallamok mondatok raja költözik
ám a térkép többé már nem nedves ablak ide-oda csurgó határokkal
Az emberek valódi mezsgyék pormedréen néznek át fetrengnek rajtuk mint a
[szélütöttek

s a zene sehol: túlon túl messze

Álmodjátok végig legények az álmotokat esők alatt, idők mélyén
míg a szép fények elsuhanak tele azzal a messzi zenével
Álljatok meg a nagy ég, a régi szülőföld zápora alatt
nehezüljön a vállatokra: ázzatok át a szívetek gyökeréig
és nőjete (gyötrő kis dolgaitok között)

(1959)

A KUTYÁM MEG ÉN

Megyünk a kutyám meg én, én borostás, ő messzi földről idetévedt
van aki azt mondja furcsák vagyunk így együtt
Kószálunk a sínek körül s épülő utcácskák során
Meghalljuk a delet, meghalljuk az estét, semmiképp sem unalmas az
[életünk

Most nem beszélek magamról
de ő, ez az én kutyám, egy messzi hajnal gyöngéd rózsája, keblemhez hű
A járókelők, utólag, csak elmosolyodnak mert ők tiszták és szürkék mint
[a homok

mely átrostálva, fölpúpozva vár valami banális épületre
Én közben heverészek (a csöndben) mint egy szalmabáb, pedig nem vagyok
[szalmabáb

a kutyám hozzámsimul és bátorít és nem hagyom magam

(1962)

MIT TESZÜNK MI

Szép dolog és szükséges örvendezni az első tavaszi esők illatának
s a csillogó víztócsáknak miközben a nap átsüt a felhőkön
de mit teszünk mi: rohanunk a munkára és haza
csak azért pislantunk az égre hogy megállapítsuk: kell vagy nem kell
[esernyő

Akkor a nap áttör a felhőkön és beragyogja az utat a gyepet az asztalt
valami távoli réteket, az erdőket, a tengert
Megcsap az élet ős varázsa. De mit teszünk mi:
nézzük az árakat a kirakatban: nőttek-e vagy nem nőttek

S közben hangtalan dalok suhannak át a lelken
fölködlenek a tiszta öröm tájai: az a bizonyos nap
de mi új típusú gépekre meresztjük a szemünket
bankok tolóablakai előtt tolongunk, átengedve az első virágot önmagának

Faljuk a híreket, a híreket, híreket. S fülünk mellett nemegyszer elszáll a [lényeg
a tágasságok bús szenvedélye. Számptalan beszélgetésben fuldokolva
elhanyagoljuk a csöndet, pedig erős dolgokról beszél
Nem is hiszitek milyen szomorú ez milyen meddő

Loholunk így a tökéletesség ziháló és vak katalógusaival
És csak keveset álmodozunk, olykor, mert azt hisszük nem vagyunk többé [gyerekek

hanem valami más

(1963)

MESE ZÁRÓJELEKKEL

Futja az időmből elsiratni még ezt a kis kiszáradt fát is a ház előtt
(akármilyen a kezdés: a vers megint csak az emberről s a mindenségről fog [szólni)

Elültették a többivel, de talán a talaj nem felelt meg neki
(miről ne beszélhetne még itt az ember)
vagy, suttymban, egy kisfiú megsebezte
(sok kérdés vetődik fel)
s most, míg a társai rügyeznek ahogy csak bírnak, ő kopasz és magányos
és, féltő, már azt sem kérdi: mi van velem?
(Egész sor feltételt, módot, okot érintünk)
Pedig lehetne legalább egy csöpp nesz, csöpp öröm
(és mi több?)

ebben a kis utcában, épülő házak közt, hol oly sok a hulladék téglá, a [mészpor

ebben a nagy világban végül is. Mert nem egy fáról van itt szó
(természetesen, természetesen)
éppúgy mint minden nagy mesében
valamennyi fáról van szó, mindenütt, akármelyik út mellett
(fő, hogy vezessen valahová, mindig újra meg újra)

(1963)

Ács Károly fordításai